

Poslovne priložnosti v sektorju gozdnega reprodukcijskega materiala

Gozdarski inštitut Slovenije

Ljubljana, 10. 12. 2024

Georeferenciranje na področju GRM in možnosti, ki jih ponuja digitalizacija

Boris RANTAŠA, Natalija DOVČ, Gregor SKOBERNE, Luka KRAJNC, Marijana MINIĆ, Andrej BREZNIKAR, Marjana WESTERGREN, Hojka KRAIGHER

Delavnica: Poslovne priložnosti v sektorju gozdnega reprodukcijskega materiala

10. 12. 2024, Gozdarski inštitut Slovenije

Projekt CRP Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih (V4-2222)

- CRP “Naša hrana, podeželje in naravni viri”
- V4-2222: **Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih**
- Partnerji: Gozdarski inštitut Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire
- Trajanje 2022 – 2025
- Projekt sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Agencija za raziskovalno in inovacijsko dejavnost RS

Projekt CRP Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih (V4-2222)

Obstoječe indikatorje vplivov gospodarjenja z gozdovi, v podporo ohranjanju biodiverzitete v okviru projekta, dopolnjujemo s kazalniki za področja:

- Vplivov gozdnogojitvenih sistemov in ukrepov nege na interakcije med biotskim in abiotskimi dejavniki oz. na pestrost vrst različnih skupin organizmov in na genetsko pestrost populacij gozdnega drevja;
- Ustreznosti ukrepov naravne obnove, preživetja in kakovosti mladja, sinhronizacije pomlajevanja z obrodom;
- Ustreznosti dopolnilne sadnje z razvojem načrtovanja spremljanja uspešnosti izbranih provenienc in prenosa genov na posameznih rastiščih;
- Ustreznosti ohranjanja genetske pestrosti od sestoja do sestoja, vključno z ukrepi za uspešnost sadnje in ukrepov v mladih razvojnih fazah gozda na presojo ustreznosti provenienc za posamezna rastišča in gozdnogojitvene sisteme;

Projekt CRP Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih (V4-2222)

ter z:

- razvojem inovativnih tehnik pridobivanja, dodelave in shranjevanja semena,
  - ter proizvodnje, sadnje in zaščite sadik gozdnega drevja,
  - spremljanja strukturno-morfoloških in fizioloških kazalnikov stanja sadik ter baz podatkov in
  - tehniki mikorizacije sadik gozdnega drevja z rastišču ustreznimi vrstami in sevi mikoriznih vrst gliv.
-
- Projekt poteka v okviru 4 delovnih skupin (DS), v vsaki je več aktivnosti.
  - <https://www.gozdis.si/projekti/ukrepi-za-ohranjanje-biotske-raznovrstnosti-v-gozdnih-ekosistemih--crp-v4-2222/>

DS 3.3: Načrtovanje dopolnilne sadnje in sistem dolgoročnega sledenja uspešnosti sadnje (vodja M. Westergren)

- **Razvoj sistema načrtovanja in sledenja uspešnosti dopolnilne sadnje – načrtovanje (geo-referencirane) prostorske razporeditve sadnje različnih vrst in provenienc gozdnega drevja, vključno s 'prenosom genov', ter načrtovanje in začetek izvedbe dolgoročnega sledenja preživetja in vitalnosti dosajenih vrst in provenienc gozdnega drevja in njihove uspešnosti v podnebno spreminjajočem se okolju.**
- Gre za nadgradnjo že zasnovanega sistema za sledenje preživetja sadik po sadnji v okviru ZGS, in za sinergijo s projektom Obzorja Evrope OptForests.

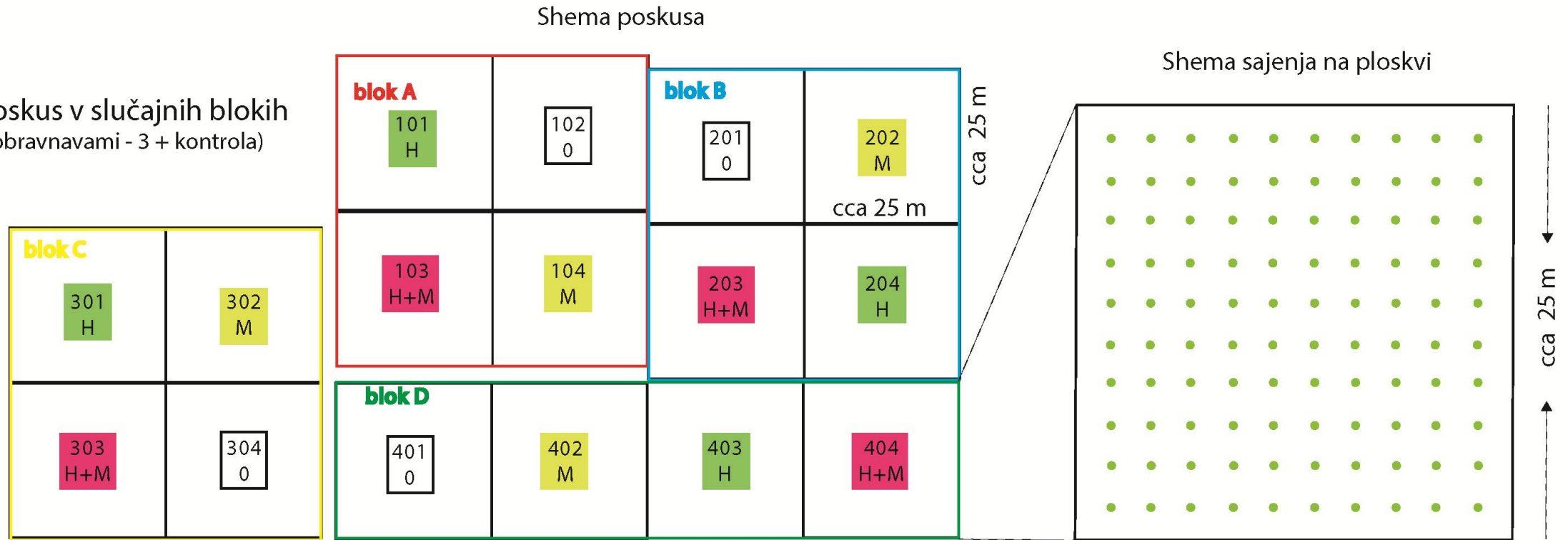

Projekt RSF: »poskus hidrogeli+mikoriza Kras«

- **Poskus povečanja uspešnosti obnove gozdov na Goriškem Krasu po požaru z uporabo zadrževalnikov vode (t. i. hidrogelov) in mikorize**
- Razvojni steber GIS (stabilno financiranje)
- Pobuda: Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) – CE in OE, KE Sežana,
- Sodelujoči: Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), drevesnica Štivan, Cornus, d.o.o., raziskovanje in svetovanje v kmetijstvu, RGA raziskovalna genetika in agrokemija, lastnik gozda – Agrarna skupnost Temnica-Novelo ter podjetje za izvedbo gozdarskih del Gozdarstvo Rupnik.

Načrt poskusa povečanja uspešnosti obnove gozda s saditvijo (hidrogeli in mikoriza) na Goriškem Krasu

Zasnova: poskus v slučajnih blokih
(4 bloki s 4 obravnavami - 3 + kontrola)

Poskusna zasnova v 4 blokih, v vsakem bloku 4 obravnavanja:

- H - hidrogel ; 10 ml (1 šilce) hidrogela v sadilno jamico
- M - mikoriza ; pred sajenjem sadike potopimo v mikorizirano brozgo
- H+M - hidrogel in mikoriza; obravnavi H in M hkrati

Potrebščine:

- 1600 sadik hrasta gradna
- 1600 kolov za označitev sadik
- 35 železnih palic za postavitev ploskve (fi = 6 mm, d=1,2 m)
- 1000 m traku za označevanje

- 100 sadik na posamezno obravnavanje na blok

$\longleftrightarrow$
cca. 2,2 m

- sadilna razdalja približno 2,2 metra, odvisno od konfiguracije terena.

Zasaditev poskusa in 1. georeferenciranje sadik

Februar in marec 2024

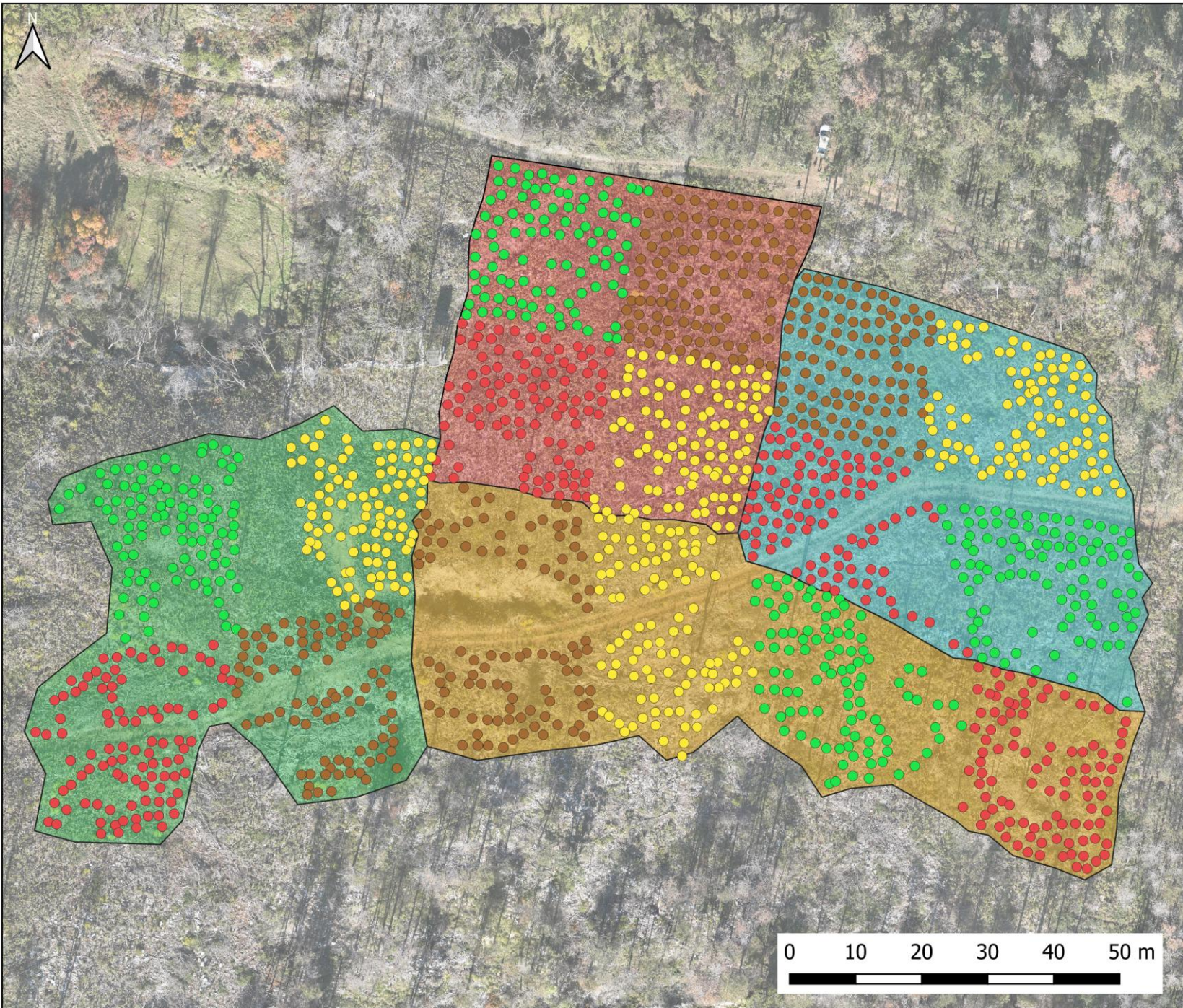
Preglednica: število posajenih sadik glede na bloke in na posamezne obravnave

Blok / obravnava	Hidrogel	Mikoriza	Hidro+miko	Kontrola	Skupaj
blok A	97	100	100	99	396
blok B	99	96	100	101	396
blok C	99	96	99	92	386
blok D	100	98	97	97	392
Skupaj	395	390	396	389	1570

Foto: Gregor Skoberne, GIS

Legenda

Obravnavanje

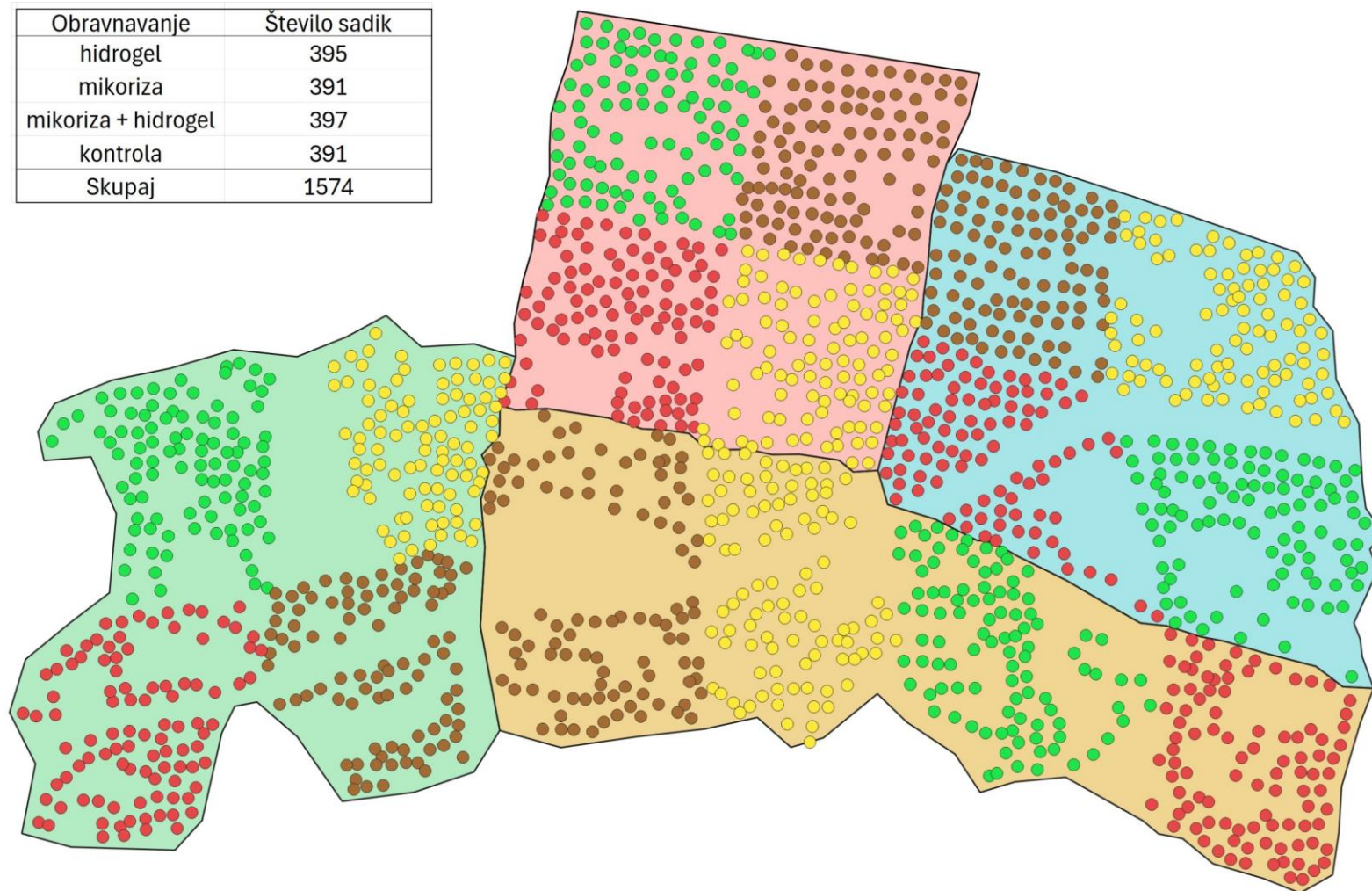
- hidrogel
- kontrola
- mikoriza + hidrogel
- mikoriza

Bloki

- A
- B
- C
- D

Obravnavanje	Število sadik
hidrogel	395
mikoriza	391
mikoriza + hidrogel	397
kontrola	391
Skupaj	1574

Legenda

Obravnavanje

- hidrogel
- kontrola
- mikoriza + hidrogel
- mikoriza

Bloki

- A
- B
- C
- D

0 10 20 30 40 50 m

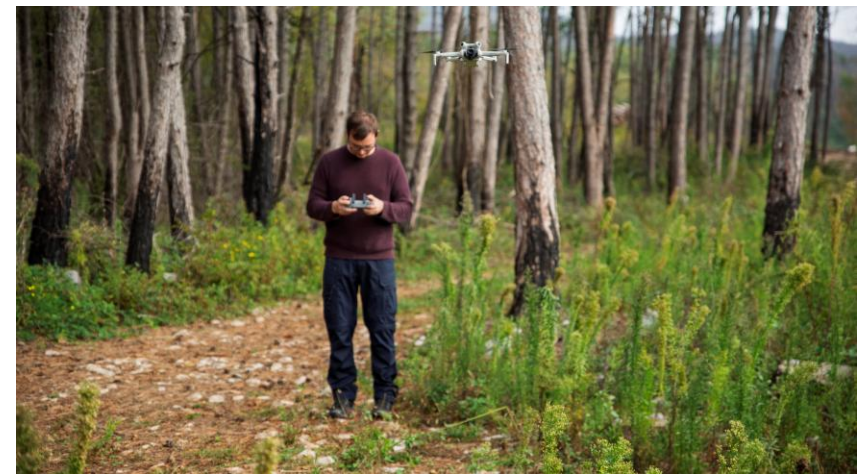
Snemanje poskusa z droni

Poletje in jesen 2024

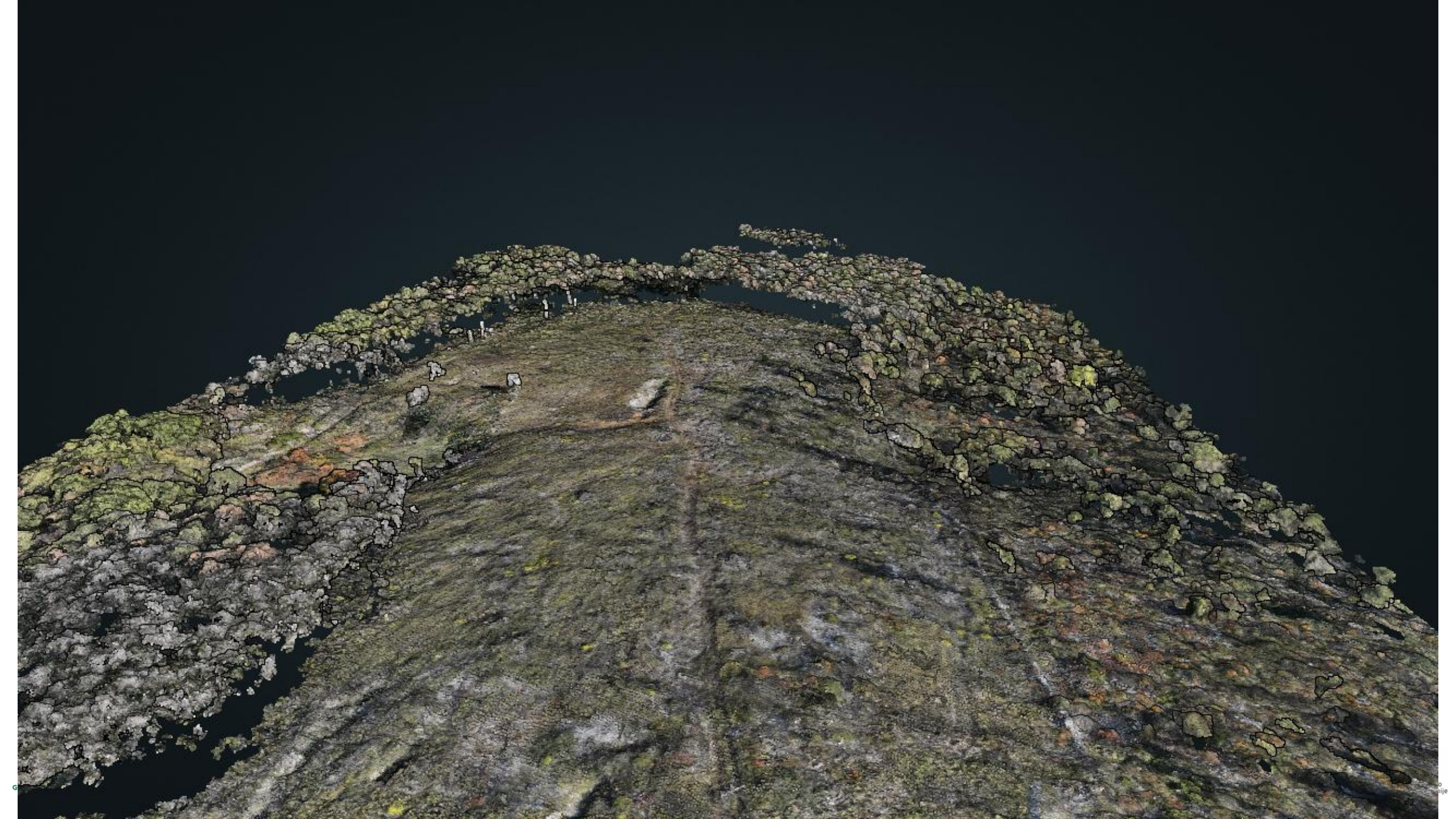

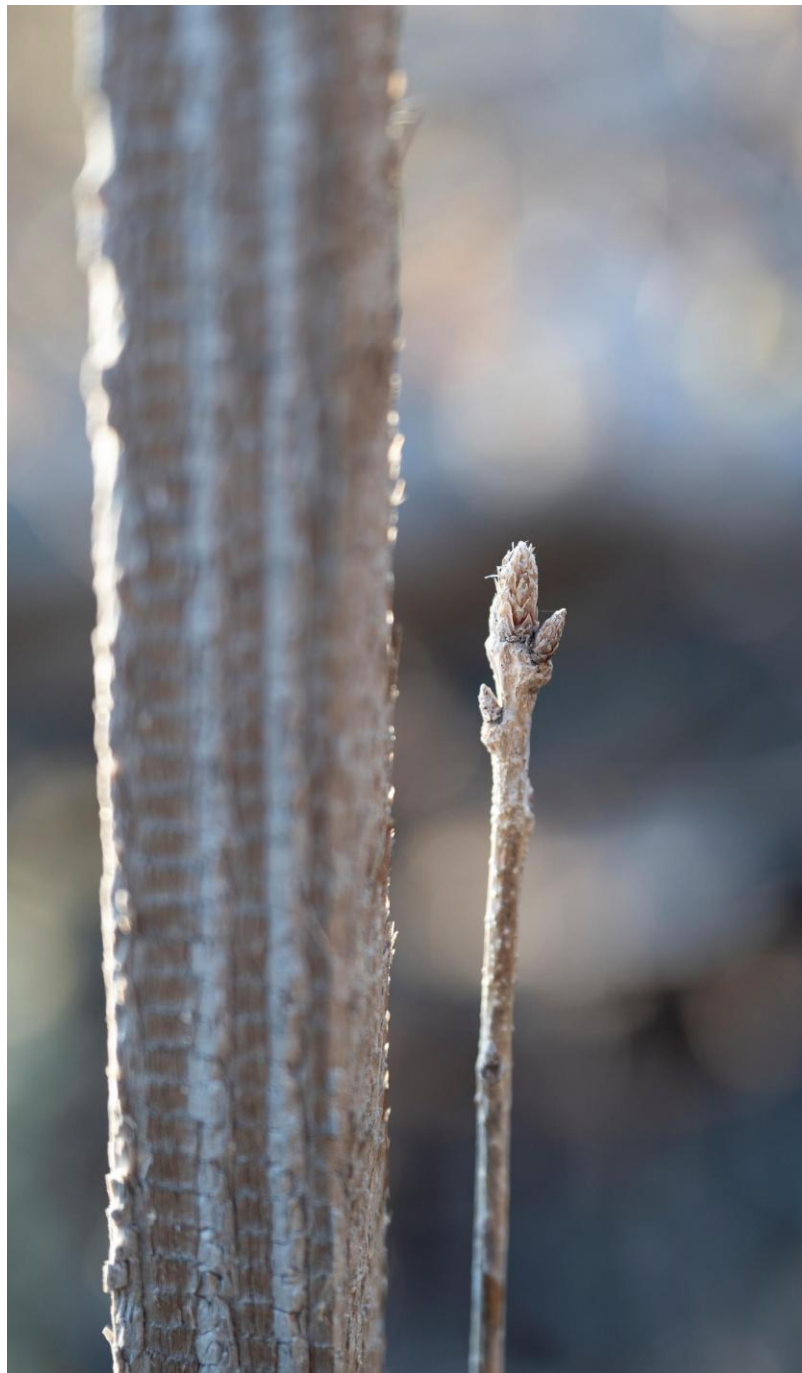
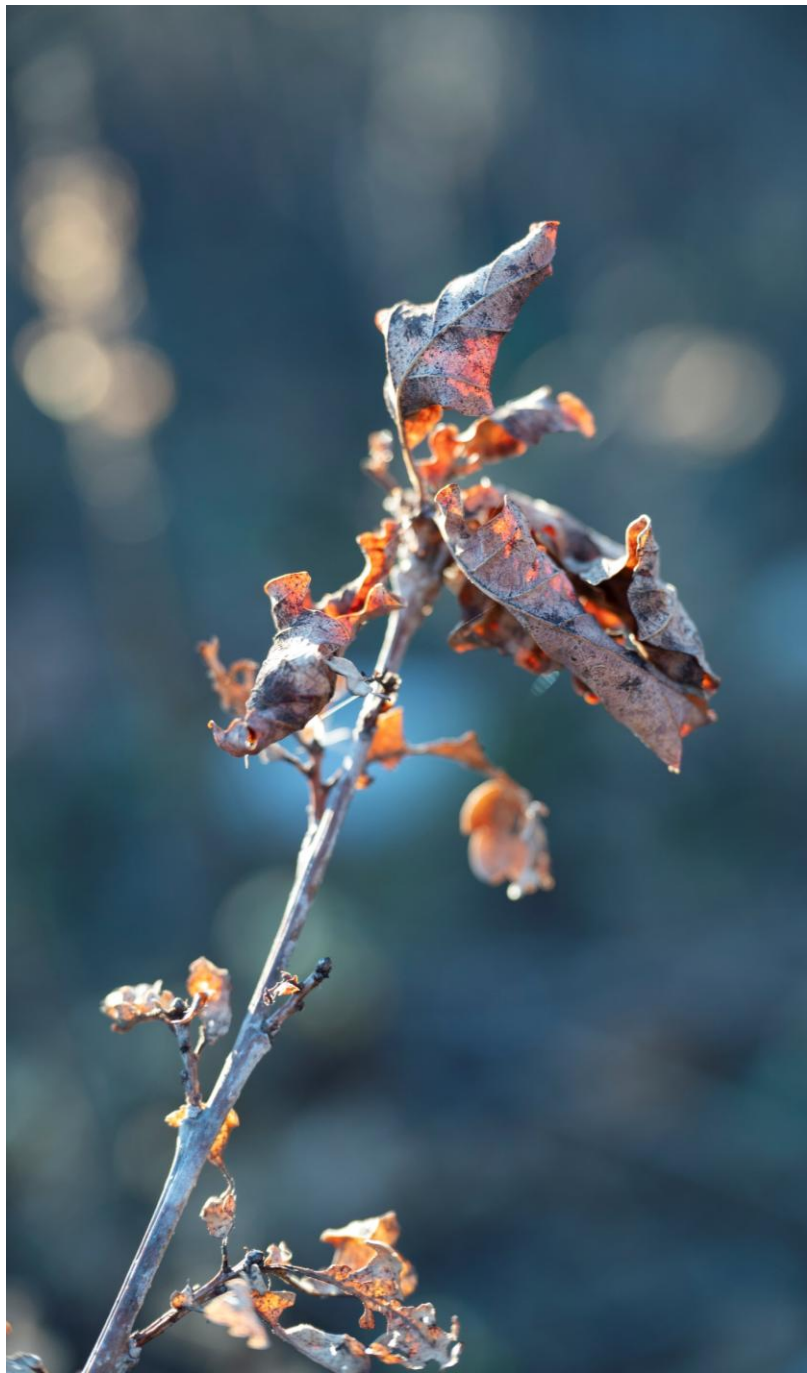

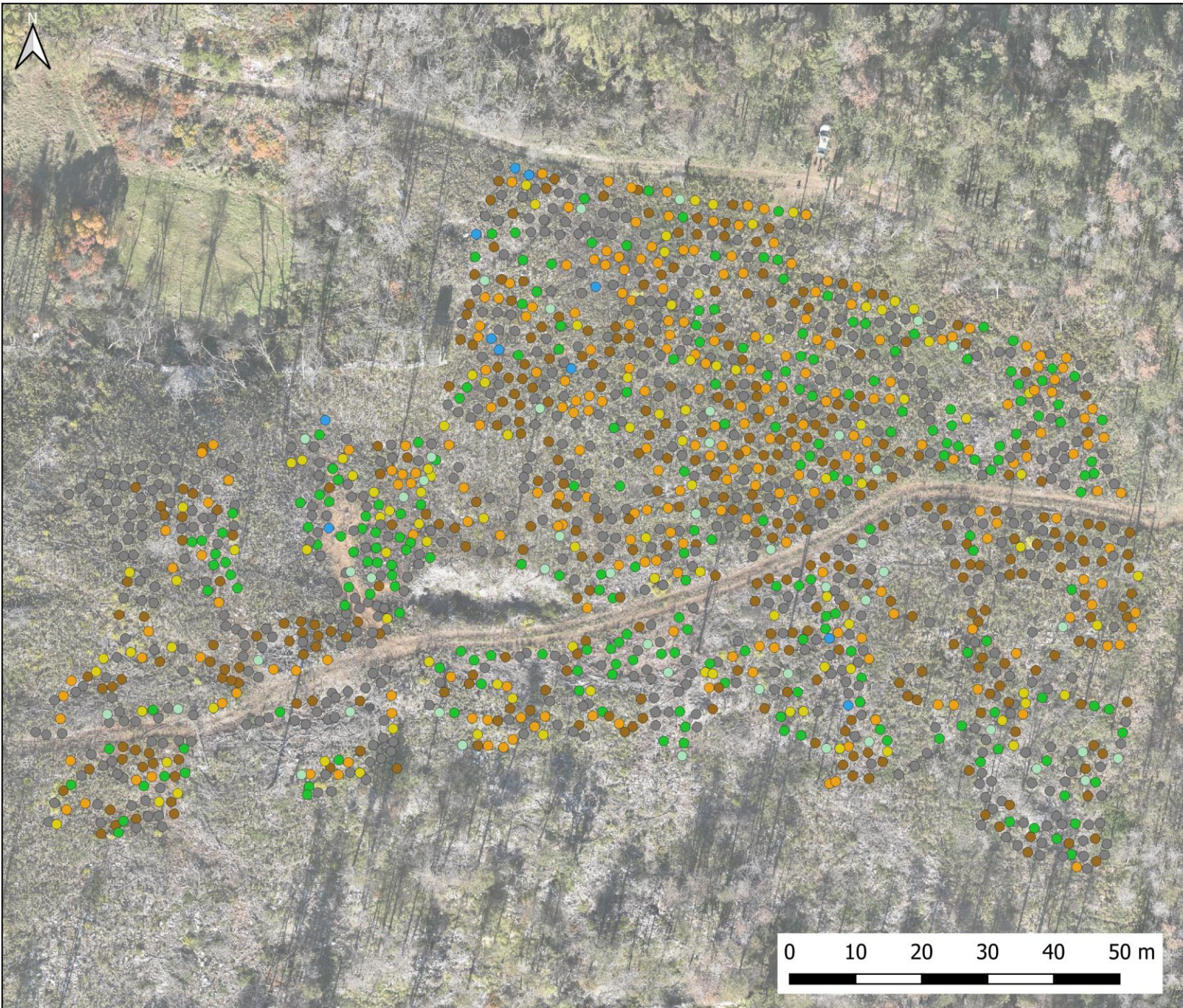

Popis stanja

November 2024; preliminarni rezultati!

Legenda

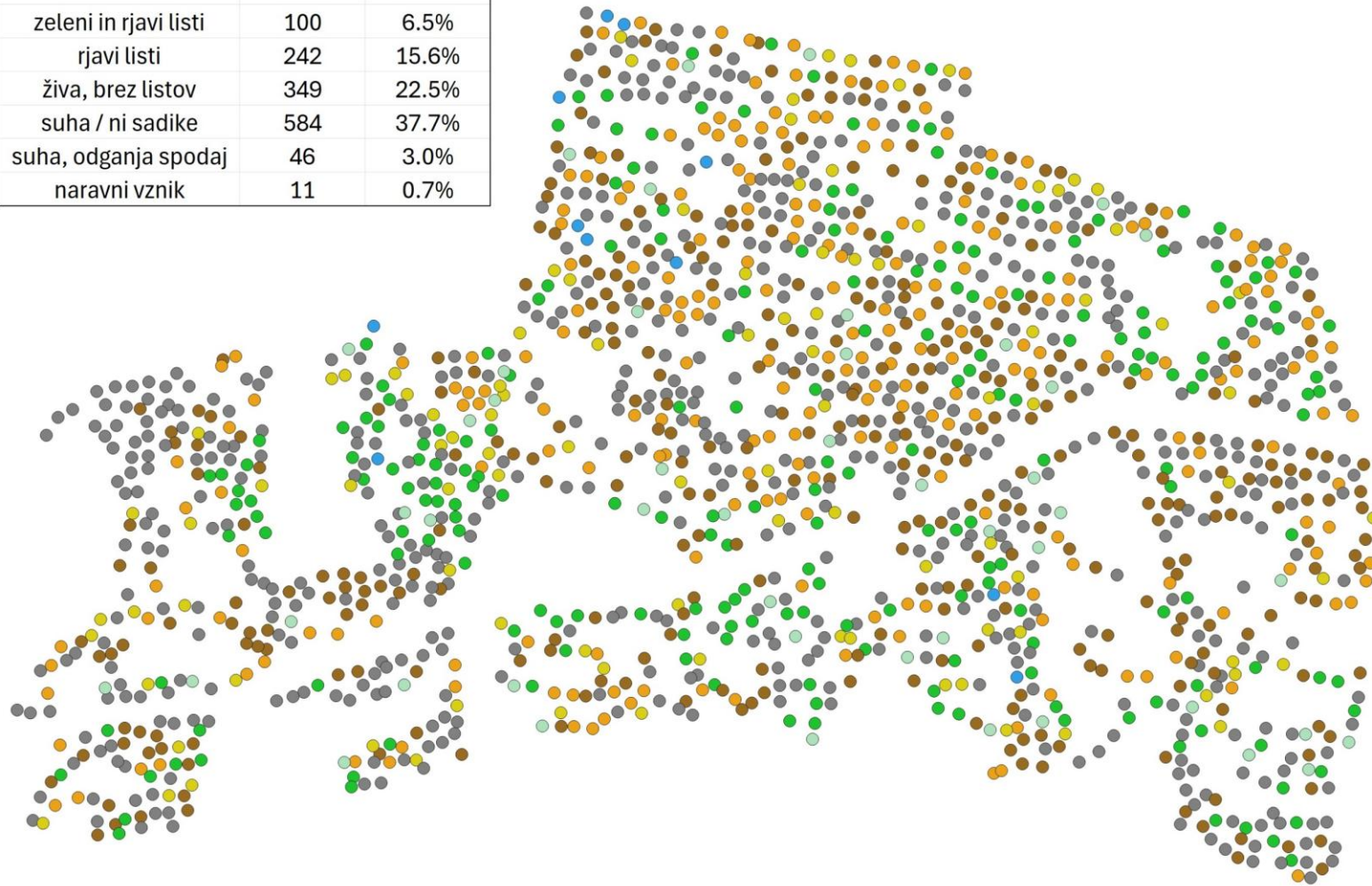
Ocena

- zeleni listi
- zeleni in rjavi listi
- rjavi listi
- živa, brez listov
- suha / ni sadike
- suha, odganja spodaj
- naravni vznik

Ocena	Št. sadik	%
zeleni listi	218	14.1%
zeleni in rjavi listi	100	6.5%
rjavi listi	242	15.6%
živa, brez listov	349	22.5%
suha / ni sadike	584	37.7%
suha, odganja spodaj	46	3.0%
naravni vzniki	11	0.7%

Legenda

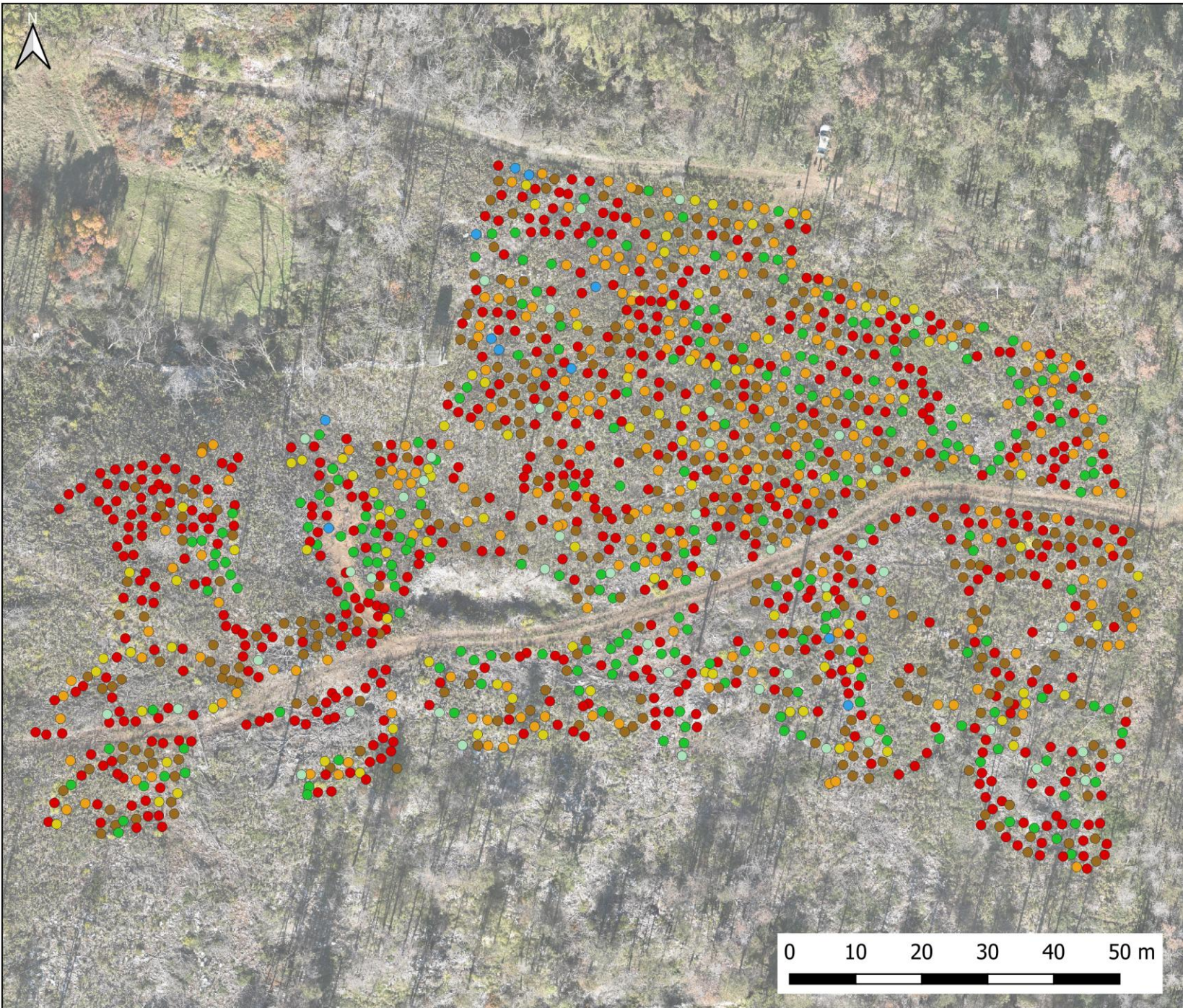
Ocena

- zeleni listi
- zeleni in rjavi listi
- rjavi listi
- živa, brez listov
- suha / ni sadike
- suha, odganja spodaj
- naravni vzniki

0 10 20 30 40 50 m

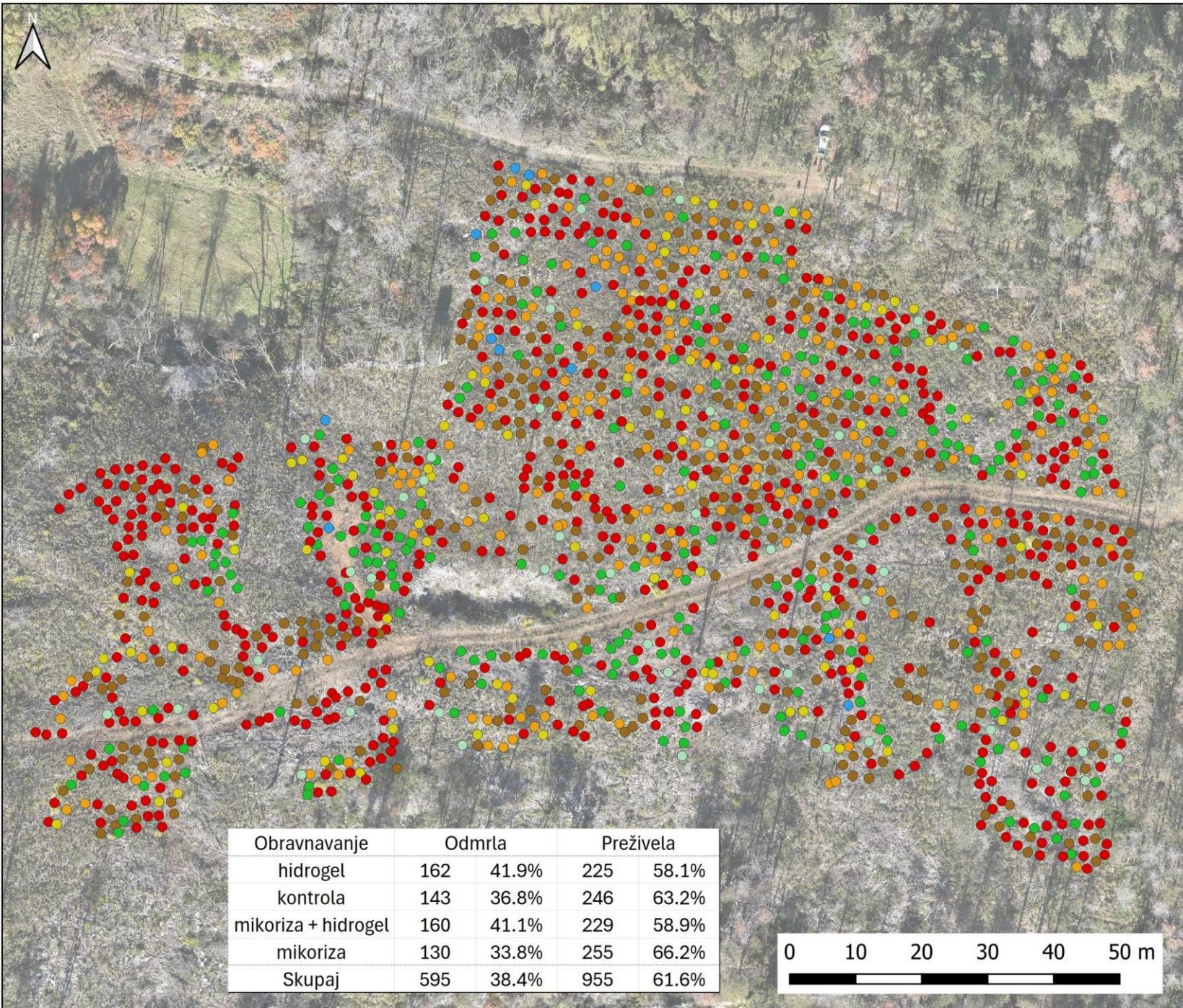

Legenda

Ocena

- zeleni listi
- zeleni in rjavi listi
- rjavi listi
- živa, brez listov
- suha / ni sadike
- suha, odganja spodaj
- naravni vznik

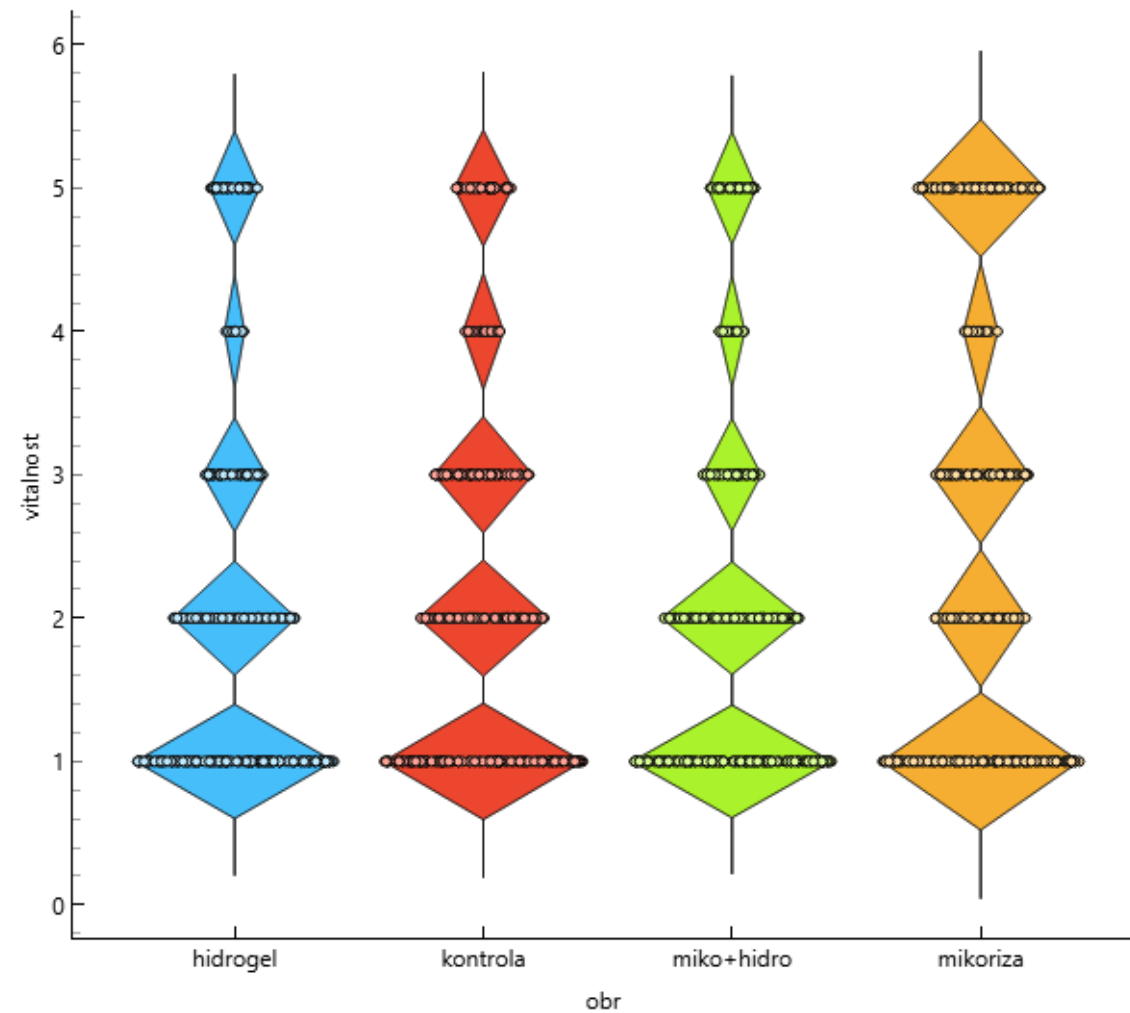
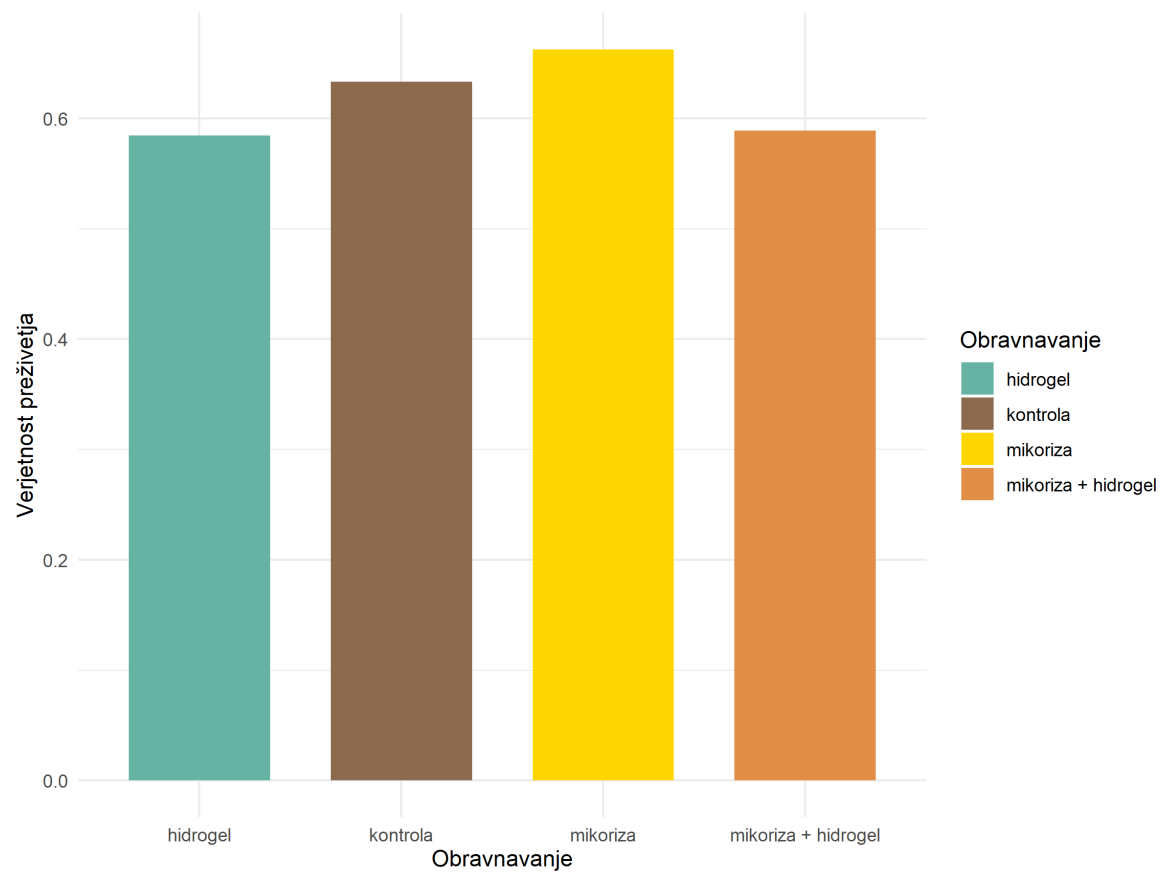

Legenda

Ocena

- zeleni listi
- zeleni in rjavi listi
- rjavi listi
- živa, brez listov
- suha / ni sadike
- suha, odganja spodaj
- naravni vzniki

Preliminarni (!) rezultati

Dopolnilna saditev in georeferenciranje

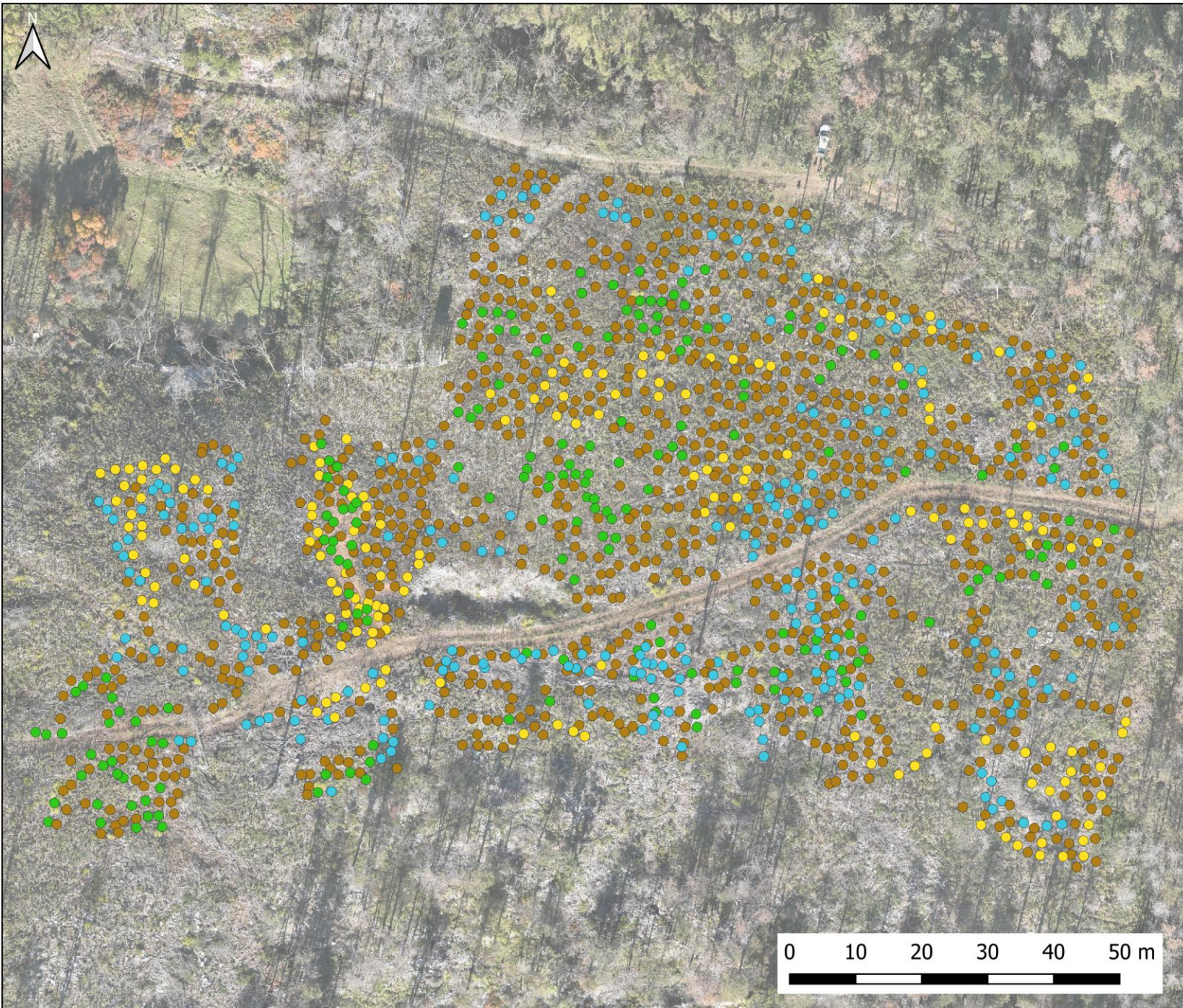
November in december 2024

© B

PS, & www.herkuplast.com & , PS

PUBL
STRS
EBJE

Legenda

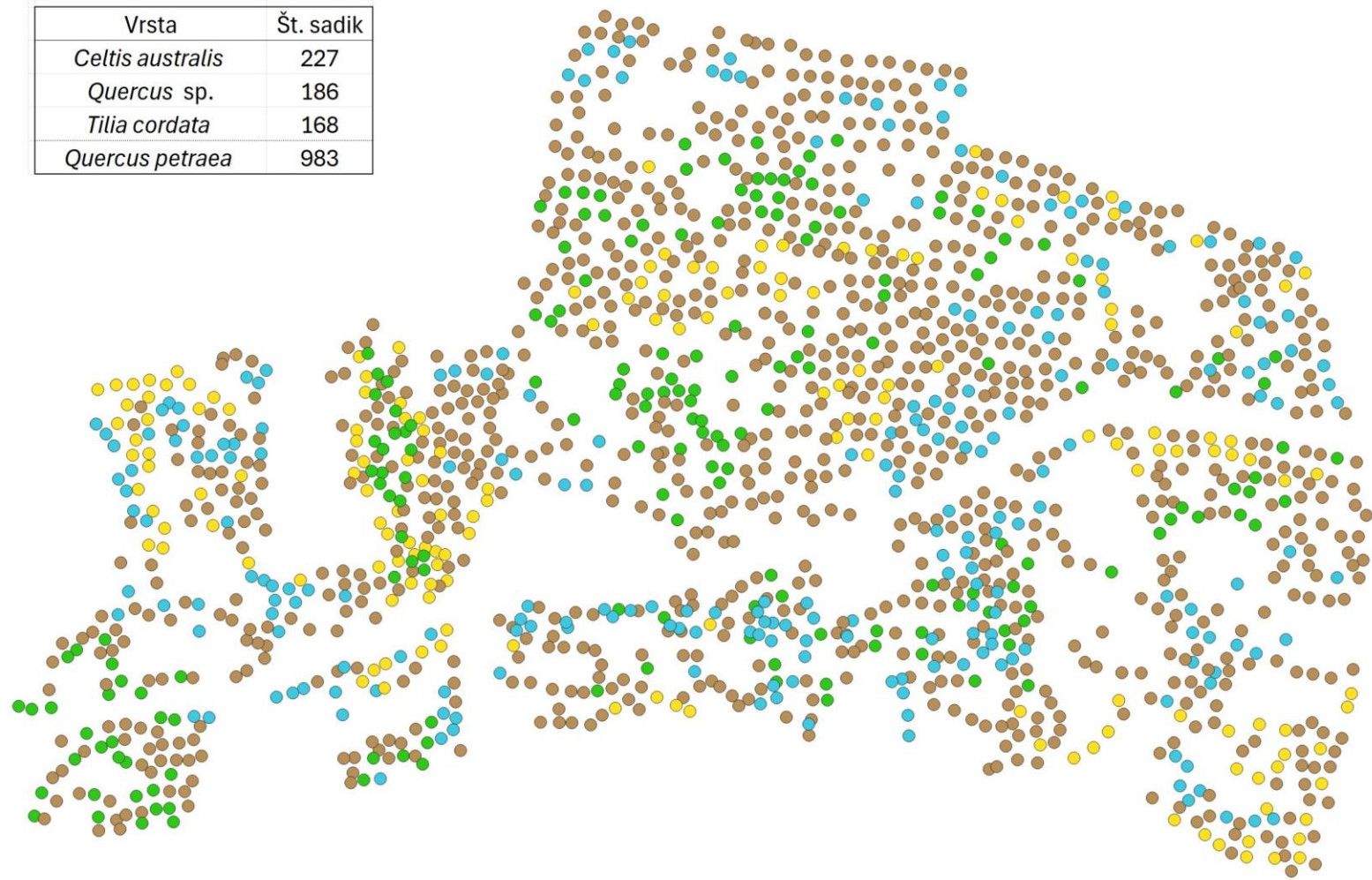
Vrsta

- *Celtis australis*
- *Q. pubescens* /
Q. cerris
- *Tilia cordata*
- *Q. petraea*

Vrsta	Št. sadik
<i>Celtis australis</i>	227
<i>Quercus</i> sp.	186
<i>Tilia cordata</i>	168
<i>Quercus petraea</i>	983

0 10 20 30 40 50 m

Legenda

Vrsta

- *Celtis australis*
- *Quercus* sp.
- *Tilia cordata*
- *Q. petraea*

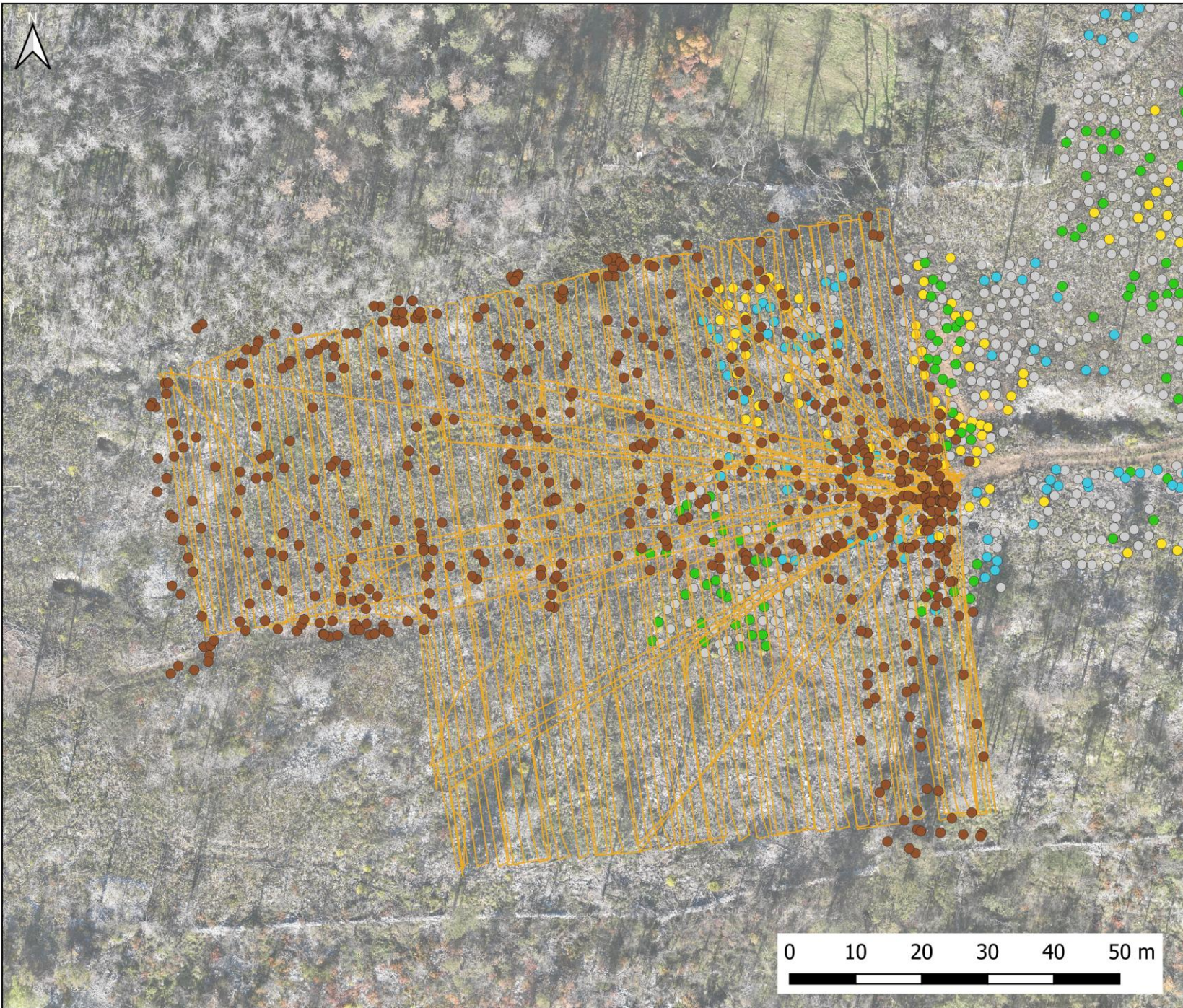
Monitoring setve z dronom

November in december 2024

Legenda

● Semenske kroglice

— Sled leta

Sadike - vrsta:

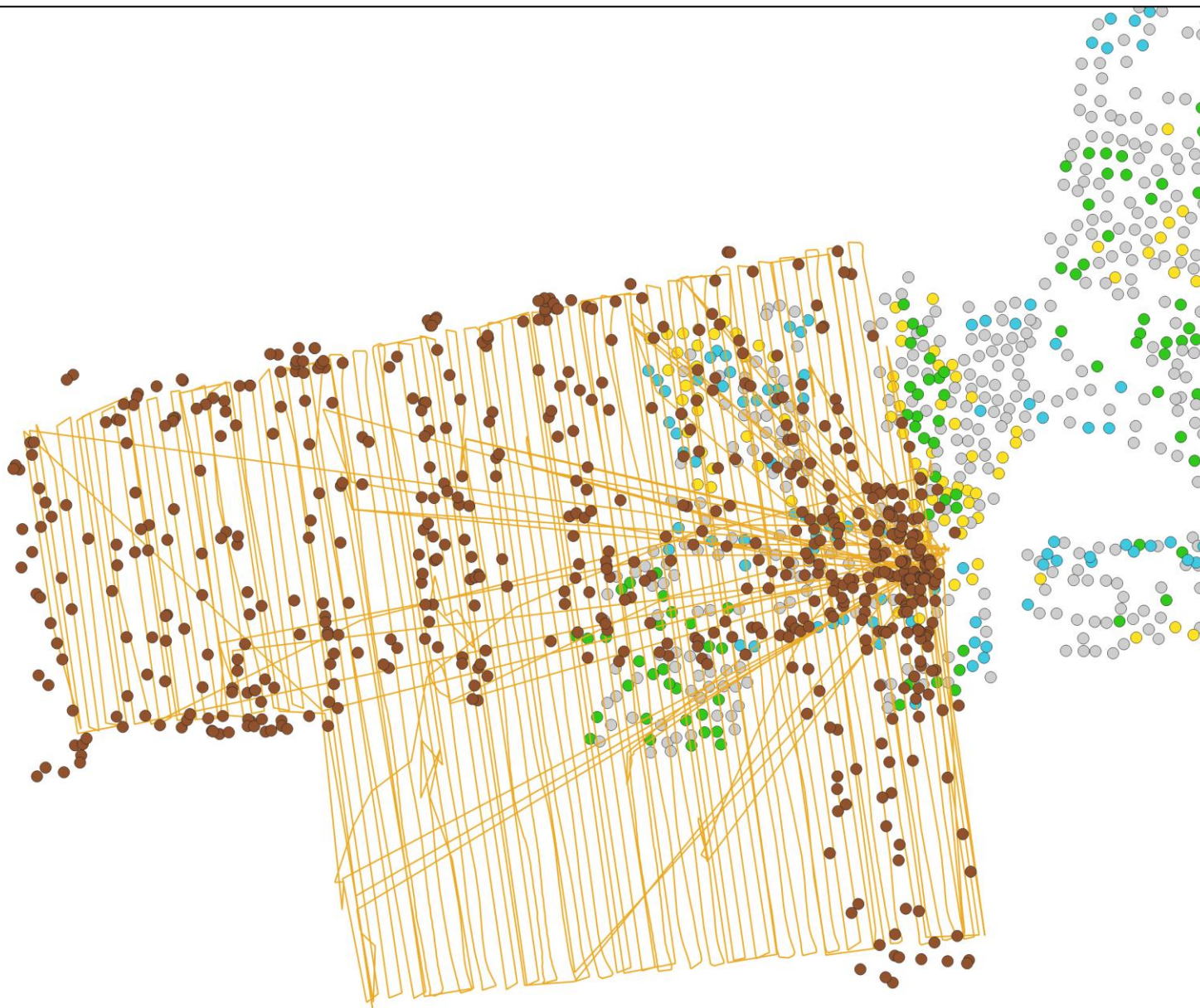
● *Celtis australis*

● *Q. pubescens* /
Q. cerris

● *Tilia cordata*

● *Q. petraea*

Legenda

- Semenske kroglice
- Sled leta
- Sadike - vrsta:
  - Celtis australis
  - Q. pubescens / Q. cerris
  - Tilia cordata
  - Q. petraea

0 10 20 30 40 50 m

Uporabljena oprema

- Oprema za georeferenciranje: Leica FLX 100 + nahrbtnik
- Droni: DJI
- Terenske mobilne aplikacije za vnos podatkov:
  - Leica Zeno Mobile in
  - Zeno Connect in Q Field
- Q GIS za pripravo kart in vnosnih mask ter analizo podatkov
- OpenDroneMap za izdelavo ortofoto in 3D zemljevidov
- Programi Adobe Creative Suite za obdelavo foto in video gradiva
- R Studio in Orange Data Mining za analizo podatkov
- ChatGPT za izdelavo predlog kode

Vizija za prihodnost?

- Povezovanje podatkov z bazami ZGS, GIS, drugimi javnimi (NarcIS) in zasebnimi bazami, satelitskimi podatki, ...
- Napredne analize vzrokov uspeha oz. neuspeha obnove gozdov glede na terenske / vremenske razmere, GSO, revir, dobavitelja, ...
- Analize “velikih podatkov” – uporaba UI za avtomatsko zaznavanje trendov, dobrih praks, iskanje idej za poskuse, ...
- Napredno spremljanje uspešnosti obnove gozdov, zlasti dopolnilne sadnje in prenosov genov (provenienc) -> Slovenija kot provenienčni poskus?
- Matematični (statistični) modeli za ocenjevanje primernosti DV in provenienc glede na klimatske napovedi, prilagojeni sonaravnemu gospodarjenju z gozdovi in lokalnim (mikro)razmeram.
- ...

Pasti digitalizacije

- Kakovost podatkov?
- Zahteven razvoj postopkov in učenje dela z novo opremo
- Digitalizacija viša kakovost in transparentnost, a hkrati (trenutno) povečuje količino dela
- Pri delu z digitalno opremo prihaja do človeških in strojnih napak, pogosto rešitev ne moremo poiskati sami
- Stroški?
- Nova specifična tveganja za varnost in zdravje pri delu

Hvala!